

Engin FIRAT

Hâkim/AYM Eski Raportör Yrd.

**ANAYASA MAHKEMESİNE
BİREYSEL BAŞVURUDA
İDARİ İNCELEME**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM BİREYSEL BAŞVURUDA KABULEDİLEBİLİRLİK İNCELEMESİ

1. Genel Olarak.....	5
2. Filtraj Sistemi	7
3. Kabuledilebilirlik İncelemesi	9
3.1. Esasa İlişkin Olmayan Kabuledilebilirlik Kriterleri.....	11
3.1.1. Mahkemenin Yetkisine İlişkin	11
3.1.1.1. Zaman Bakımından Yetki (<i>Ratione Temporis</i>).....	11
3.1.1.2. Kişi Bakımından Yetki (<i>Ratione Personae</i>).....	17
3.1.1.3. Konu Bakımından Yetki (<i>Ratione Materiae</i>).....	26
3.1.1.4. Yer Bakımından Yetki (<i>Ratione Loci</i>).....	31
3.1.2. Usule İlişkin Kabuledilebilirlik Kriterleri.....	33
3.1.2.1. Başvuru Yollarının Tüketilmesi	33
3.1.2.2. Başvuru Süresine Riayet	43

3.2. Esasa İlişkin Kabuledilebilirlik Nedenleri	43
3.2.1. Genel Olarak.....	43
3.2.2. Açıkça Dayanaktan Yoksun Olmama	44
3.2.2.1. Şikâyetin Temellendirilmiş Olması.....	45
3.2.2.2. Kanun Yolu Şikâyeti Niteliğinde Olmama	49
3.2.2.3. Şikâyetin Karmaşık ve Zorlama Olmaması	51
3.2.2.4. Açık veya Görünür Bir İhlalin Bulunması.....	53
3.2.2.5. Anayasal Yönden Önemli Bir Zararın Bulunması.....	55
3.3. Başvurunun Reddi	58
3.3.1. Genel Olarak.....	58
3.3.2. Mükerrer Başvuru.....	58
3.3.3. Başvuru Hakkının Kötüye Kullanılması	60
3.4. Düşme Kararı	64
4. Kabuledilebilirlik Hiyerarşisi.....	67

İKİNCİ BÖLÜM
BİREYSEL BAŞVURUDA İDARÎ
İNCELEME AŞAMASI VE İDARÎ RET
KARARI

1. Genel Olarak.....	69
2. Başvuru Yöntemi.....	71
2.1. Doğrudan Başvuru.....	71
2.2. İlk Derece Mahkemeleri Aracılığıyla Başvuru.....	73
2.3. Yurt Dışı Temsilcilikleri Aracılığıyla Başvuru	73
3. Başvurunun Kabul ve Kayıt İşlemleri	75
4. Başvurunun İdarî Yönden İncelenmesi.....	77
4.1. Şekil Eksiklikleri.....	77
4.1.1. Başvuru Formu.....	79
4.1.1.1. Şekil ve İçerik.....	79
4.1.1.1.1. Birinci Bölüm	80

4.1.1.1.2. İkinci Bölüm.....	81
4.1.1.1.3. Üçüncü Bölüm	83
4.1.1.1.4. Dördüncü Bölüm.....	84
4.1.1.1.5. Beşinci Bölüm	86
4.1.1.1.6. Altıncı Bölüm	88
4.1.1.1.7. Yedinci Bölüm	89
4.1.2. Başvuru Formuna Eklenecek Belgeler.....	89
4.1.2.1. Temsile Dair Yetki Belgesi	90
4.1.2.2. Bireysel Başvuru Harcı ve Adli Yardım Talebine İlişkin Belge	92
4.1.2.3. Kimliği Tespite Yarar Resmî Belge	93
4.1.2.4. Nihai Karar ya da İşlemi Öğrenme Tarihini Gösteren Belge	96
4.1.2.5. İhlal İddialarını Temellendirecek Belgeler	97
4.1.2.6. Uğranılan Zarar ve Buna İlişkin Belgeler.....	98
4.1.2.7. Kanun Yolu Başvuru Dilekçeleri.....	99
4.1.2.8. Mazereti İspatlayıcı Belgeler	100
4.1.3. Başvuru Formunun Hazırlanmasına İlişkin İlkeler.....	100
4.2. Başvuru Süresi.....	103
4.2.1. Genel Olarak.....	103
4.2.2. Başvuru Süresinin Başlangıç Anının Belirlenmesi.....	104
4.2.2.1. Nihai Kararın Gerekçesinin Öğrenildiği Tarih	104
4.2.2.2. Olağanüstü Kanun Yolları Üzerine Başvuru Süresi.....	108
4.2.2.2.1. Özen Yükümlülüğü ve Nihai Kararın Öğrenilmiş Sayılması.....	110
4.2.3. Başvuru Süresinin Başlangıç Anının Belirlenmesine Dair Özel Haller.....	111
4.2.3.1. Kesin Nitelikli Yargı Kararlarına Karşı Başvuru.....	111
4.2.3.2. Bir Hukuk Yolunun Etkili Olmadığının Düşünüldüğü Haller.....	112
4.2.3.3. Olağan Kanun Yollarının Tüketilmemesi Durumu.....	113
4.2.3.4. Tutukluluğa İlişkin Yapılan Başvurular	114

4.2.3.5. Nihai Kararın Vekil Yerine Asile Tebliğ Edildiği Durumlar.....	114
4.2.3.6. Etkili Soruşturma Yükümlülüğünün İhlal Edildiği İddiaları	115
4.2.3.7. Uzun Yargılama Şikâyetleri	115
4.2.3.8. Karar Düzeltme Kanun Yolu Yönünden	116
4.2.4. Adli Tatilin Süreye Etkisi	118
4.2.5. İdarî İznin Süreye Etkisi.....	119
5. İdarî Ret Kararı.....	120
5.1. Genel Olarak.....	120
5.2. Eksiklik Nedeniyle.....	121
5.3. Süre Aşımı Nedeniyle.....	125
6. Mazeret	126
7. Kısmî İdarî Ret Kararı.....	131
8. Bölümlerce İdarî Ret Kararı Verilmesi.....	133
9. İdarî Ret Kararına İtiraz	135
9.1. Genel Olarak	135
9.2. İtiraz İncelemesinin Kapsamı.....	136
9.2.1. İtirazın Süresinde Yapılıp Yapılmadığı.....	136
9.2.2. İdarî Ret Kararının Yerindeliliği.....	137
9.3. İtiraz Olarak Dinlenmeyecek Hâller.....	138
9.4. İtiraz İncelemesinde Adli Yardım Talebi.....	139
9.5. İtiraz İncelemesinde Güncel Uygulama.....	140

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MAHKEMEYE ERİŞİM YÖNÜNDE İDARİ İNCELEME AŞAMASI

1. Katı Usul Kuralları: “Esas v. Usul”	143
2. Mahkemeye Erişim Hakkı.....	146
2.1. Genel Olarak.....	146

2.2. Kavram ve Kapsam	148
3. Mahkeme Hakkı Kapsamında Bireysel Başvuru Hakkı.....	153
4. Bireysel Başvuru Yoluna Erişimin Sınırlandırılması.....	156
4.1. Bireysel Başvurunun Yapılma Yöntemi Bakımından.....	159
4.2. Başvuru Süresi Bakımından	162
4.2.1. Genel Olarak Süre Koşulu.....	162
4.2.2. Otuz Gün	163
4.2.3. Süre Aşımı Tespiti Üzerine Verilecek Karar Sorunu.....	165
4.3. Eksiklik Değerlendirmesi Yönünden Sorunlu Hususlar	169
4.3.1. Başvuru Harcı ve Adli Yardım	170
4.3.2. Kimliği Tespite Yarar Belge Sorunu	172
4.4. Usulsüz Tebligat Sorunu	173
4.5. İdarî Ret Kararının Farklı Gerekçe ile Yerinde Bulunması	175
4.6. Mazeret Sorunu.....	176
SONUÇ.....	179
KAYNAKÇA.....	185
EKLER	219
EK-1 İLGİLİ MEVZUAT	219
EK-2 AYM BİREYSEL BAŞVURU FORMU KILAVUZU	257